

Brüssel, 2.12.2013
COM(2013) 777 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
VIIMANE EDUARUANNE TEISE PÕLVKONNA SCHENGENI INFOSÜSTEEMI
(SIS II) ARENDAMISE KOHTA

Jaanuar – mai 2013

Sisukord

1.	Projekti hetkeseis	3
1.1.	Ülevaade aruandeperioodil tehtud edusammudest.....	3
1.2.	Testimine.....	3
1.3.	SIS II võrgu turvalisus	5
1.4.	Migratsioon süsteemist SIS 1+ süsteemi SIS II.....	5
1.4.1.	Õigusraamistik	5
1.4.2.	Kasutuselevõtu eeltingimused.....	5
1.4.3.	Tehniline andmete migratsioon.....	6
1.4.4.	Üleminek.....	6
1.4.5.	Intensiivse seire periood.....	7
2.	Juhtimine	8
2.1.	Finantsaspektid.....	8
2.1.1.	SIS II eelarve.....	8
2.1.2.	Liikmesriikides toimuva arendustöö täiendav rahastamine	8
2.2.	Operatiivjuhtimine	8
2.2.1.	Üleminek C.SISile (Schengeni infosüsteemi tehnilise abi üksus)	8
2.2.2.	Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa amet (eu-LISA).....	8
2.3.	Projekti juhtimine.....	9
2.3.1.	Üldprogrammi nõukogu	9
2.3.2.	SIS-VISi komitee (SIS II)	9
2.3.3.	Riiklik kavandamine ja koordineerimine	9
2.3.4.	Nõukogu.....	10
2.3.5.	Euroopa Parlament	10
2.3.6.	SIS II teavituskampaania.....	10
2.3.7.	Riskijuhtimine	11
3.	Edasised prioriteedid.....	11
4.	Kokkuvõte	11

SISSEJUHATUS

See on viimane eduaruanne, mis esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule vastavalt nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1104/2008¹ ja nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta otsuse 2008/839/JSK² ehk nn migratsiooni käsitlevate õigusaktide (mis käsitlevad migratsiooni Schengeni infosüsteemist (SIS 1+) süsteemi SIS II) uuesti sõnastatud versioonide artiklile 18.

Selles kirjeldatakse tööd, mida tehti 2013. aasta jaanuarist kuni eespool nimetatud migratsiooni käsitlevate õigusaktide kehtivuse lõppemiseni 8. mail 2013 seoses teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) arendamisega ja migratsiooniga süsteemist SIS 1+ süsteemi SIS II.

1. PROJEKTI HETKESEIS

1.1. Ülevaade aruandeperioodil tehtud edusammudest

Kesksüsteemi ja riiklike süsteemide arendamisel tehtud järjepidevate edusammude tulemusena viidi aruandeperioodil lõpule kõik ettevalmistused tegelikuks andmete migratsiooniks süsteemist SIS1+ süsteemi SIS II. Migratsiooniprotsess lõppes edukalt üleminekuga uuele süsteemile 9. aprillil 2013 ning sellele järgnenud intensiivse seire perioodiga, mille jooksul süsteem toimis tõrgeteta.

1.2. Testimine

Jätkuna 2012. aastal riiklike süsteemide ja kesksüsteemi nõuetekohase toimimise ja interaktsiooni kontrollimise testidele, millest mõni ei andnud piisavaid tulemusi, korraldasid üksikud liikmesriigid 2013. aasta jaanuaris viimased vajalikud kordustestimised. Nagu eelmises aruandes selgitatud, tekkis Soome riikliku süsteemi arendamisel oluline tehniline probleem ning seal võeti kasutusele alternatiivsel tehnilisel lahendusel põhinev varuplaan. Et teistele liikmesriikidele tegeliku andmete migratsiooni algusajaks järele jõuda, kordas Soome kõiki viimase etapi teste, sealhulgas igakülgsed testi. Täiendava testimise õnnestumisele aitas kaasa komisjoni, liikmesriikide ja põhitöövõtjate esindajatest koosneva üldprogrammi nõukogu toetus.

(a) Laiendatud vastavustest

Selle riiklike süsteemide SIS II spetsifikatsioonidega kokkusobivuse kontrollimise testi viis 2013. aasta algul viimase valmisoleku saavutanud liikmesriigina ellu Soome, jõudes järele teistele igakülgsed testimist kordama pidanud liikmesriikidele.

(b) Igakülgne testimine

Igakülgne testimine oli SIS II kasutuselevõtu nii tehniline kui ka õiguslik eeltingimus³ ja hõlmas seetõttu kõikide SIS II põhikomponentide – kesksüsteemi, kõikide riiklike süsteemide ja võrgu – testimist.

¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1104/2008, 24. oktoober 2008, mis käsitleb migratsiooni Schengeni infosüsteemist (SIS 1+) teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) (ELT L 299, 8.11.2008, lk 1).

² Nõukogu otsus 2008/839/JSK, 24. oktoober 2008, mis käsitleb migratsiooni Schengeni infosüsteemist (SIS 1+) teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) (ELT L 299, 8.11.2008, lk 43).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4), artikli 55 lõike 3 punkt c ja nõukogu otsuse 2007/533/JSK, 12. juuni 2007, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni

Enamik liikmesriike tegi selle viimase testi edukalt juba 2012. aasta teisel poolel, nagu nägi ette algne ajakava. Kuna aga viies liikmesriigis esines riiklikul tasandil probleeme, tuli teste täiendavalt korrata pärast selleks ette nähtud ajavahemikku. Täpsemalt pidid Poola ja Šveits kordama ühte testijuhtumit ning Taani ja Soome kogu testivooru. Belgia taotles igakülgse testimise osalist kordamist, et kõrvaldada testimistulemuste suhtes esitatud kahtlus.

2013. aasta jaanuari teisel nädalal läbisid kõik need liikmesriigid edukalt viimased kordustestimised. SIS II kesksüsteem ja sideinfrastruktuur toimisid kõikide igakülgse testi kordustestimiste vältel hästi ja stabiilselt.

(c) SIRENE⁴ funktsionaalne test

Neli liikmesriiki, sealhulgas Soome, pidid 2013. aastal 28. jaanuariga alanud nädalal kordama täiendava teabe vahetamise testi (SIRENE funktsionaalset testi). Selle testi korraldamise eest vastutavad liikmesriigid; komisjon tagas testimiseks vajaliku kesksüsteemi ja sideinfrastruktuuri. Belgia, Tšehhi Vabariik, Rootsi ja Soome täitsidki testimise lõpetamistingimused ning Schengeni küsimustega tegelev töörühm (SIS/SIRENE) kinnitas 15. veebruaril 2013 ametlikult testitulemused.

(d) SIRENE vormide vahetamise test

Lisaks migratsiooni käsitlevates õigusaktides ette nähtud SIRENE funktsionaalsele testile otsustasid liikmesriigid mitteametlikult testida ka SIRENE vormide vahetamist, mille käigus kõik liikmesriigid vahetasid teistega kõiki SIRENE vorme. Testimine toimus 2013. aasta märtsis ja lõppes positiivsete tulemustega.

Viimaks testiti märtsis edukalt ka funktsionaalseid SIRENE postkaste.

(e) Muud testid

Koos liikmesriikidega testiti ka SIS II operatiivjuhtimiseks kavandatud kahe üksteist täiendava vahendi nõuetekohast toimimist.

- Esimest vahendit kasutavad riiklike süsteemide operaatorid kesksüsteemi operaatorile hoolduspiletite avamiseks. Vahend on mõeldud SIS II kasutamisel tekkinud tehniliste probleemide kindlakstegemiseks ja lahendamiseks.
- Teine vahend on veebipõhine süsteem sõnumite vahetamiseks operaatorite vahel. Näiteks kesksüsteemi hoolduse korral teavitab operaator kõiki seda süsteemi kasutavaid riiklike süsteemide operaatoreid.

Kumbagi nendest vahenditest ei kasutata SIS II teadete vahetamiseks. Need on kavandatud teabe vahetamiseks, et hoida süsteemi töökorras.

Mõlemat vahendit testiti edukalt ajavahemikus 2013. aasta veebruari lõpust aprilli alguseni.

infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 205, 7.8.2007, lk 63), artikli 71 lõike 3 punkt c.

⁴ SIRENE – Supplementary Information Request at the National Entries (täiendava teabe taotlemine riiklikest kannetest).

1.3. SIS II võrgu turvalisus

Operatiiveesmärkidel on liikmesriikidel laivõrguga nii põhi- kui ka varuliides, mis võimaldab kesksüsteemi ja riiklike süsteemide turvalist teabevahetust.

Pärast edukat testimist ja SIS-VISi komiteelt kinnituse saamist võeti 2013. aasta veebruari lõpus edukalt kasutusele SIS II võrgu turvalisust veelgi suurendava teise krüptitud kihi lisamisega seonduv tehniline lahendus.

1.4. Migratsioon süsteemist SIS 1+ süsteemi SIS II

1.4.1. Õigusraamistik

SIS II projekti viimaseks etapiks loodud õigusraamistik konsolideeriti eelmise aruandeperioodi lõpus migratsiooni käsitlevate õigusaktide uuesti sõnastatud versioonide abil, mida kohaldatakse alates 30. detsembrist 2012. Sellega tagati õiguslikult korrektne ja tehniliselt optimeeritud migratsiooniprotsess ning võimalus toetada riiklike projekte migratsiooniga seotud tegevusteks ette nähtud täiendava rahastusega.

1.4.2. Kasutuselevõtu eeltingimused

SIS II aluseks olevates õigusaktides on sätestatud teatud hulk SIS II kasutuselevõtu otsuse eeltingimusi. Kasutuselevõtu kuupäeva võib kindlaks määrata alles pärast seda, kui:

- on vastu võetud vajalikud rakendusmeetmed.

Viimase rakendusmeetmena ootas vastuvõtmist komisjoni rakendusotsus, milles käsitletakse teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi SIRENE käsiraamatut ja muid rakendusmeetmeid;⁵ nagu eespool öeldud, võeti see vastu 26. veebruaril;

- kõik süsteemis SIS 1+ täielikult osalevad liikmesriigid on komisjonile teatanud, et nad on võtnud vajalikud tehnilised ja õiguslikud meetmed SIS II andmete töötlemiseks ja täiendava teabe vahetamiseks.

Pärast SIRENE funktsionaalse testi lõpuleviimist teatasid kõik SIS 1+ süsteemis osalevad liikmesriigid komisjonile, et nad on teinud vajalikud tehnilised ja õiguslikud ettevalmistused SIS II andmete töötlemiseks ja täiendava teabe vahetamiseks;

- komisjon on teatanud, et komisjon koos liikmesriikidega on edukalt lõpule viinud SIS II igakülgse testimise, ning nõukogu ettevalmistavad organid on valideerinud esitatud testimistulemuse ja kinnitanud, et SIS II toimib vähemalt samal tasemel, kui seda tegi SIS 1+.

Schengeni küsimustega tegelev töörühm (SIS-TECH) valideeris 6. veebruaril kesksüsteemi, s-Testa võrgu ja riiklike süsteemide testimise tulemuse, mis ettepaneku kohaselt oli positiivne, misjärel komisjon teatas 20. veebruari COREPERi kohtumisel, et igakülgse testimise eesmärgid on täidetud, st et:

- komisjon ja süsteemis SIS 1+ osalevad liikmesriigid on lõpetanud vajalikud tehnilised ettevalmistused SIS II andmete töötlemiseks ja
- SIS II toimib vähemalt samal tasemel, kui seda tegi SIS 1+;
- komisjon on teinud vajalikud tehnilised korraldused, et oleks võimalik ühendada keskne SIS II asjaomaste liikmesriikide N.SIS II süsteemidega;

⁵ (ELT L 71, 14.3.2013, lk 1) (ELT L 359, 29.12.2012, lk 32).

- kõikide liikmesriikide N.SIS II süsteemid on 25. jaanuarist 2013 kesksüsteemiga ühendatud.

Kuna kõik SIS II aluseks olevates õigusaktides kehtestatud eeltingimused olid täidetud, võeti justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungil (7.–8. märts 2013) vastu kaks nõukogu otsust, millega määrati SIS II alusõigusaktide kohaldamise alguse kuupäevaks 9. aprill 2013, mis praktikas tähendab SIS II tegeliku kasutuselevõtu kuupäeva.

1.4.3. Tehniline andmete migratsioon

2013. aasta jaanuaris testiti viimast korda edukalt muundurit, migratsiooniks vajaliku ajutise arhitektuuri keskset osa, mille loomise eest vastutas komisjon; testimine toimus õigeaegselt, et võimaldada tegelik andmete migratsioon süsteemist SIS 1+ süsteemi SIS II. Tegelik andmete migratsioon algas 22. jaanuaril 2013 pärast komisjoni korraldatud proovimigratsioone ja tema toetusel toimunud andmete puhastamist.

Migratsiooni esimeses etapis teisendati SIS 1+ andmebaasi 46,7 miljonit hoiatusteadet muunduri abil SIS II andmemudeliga sobivateks andmeteks. See toimus ajavahemikus 22. jaanuarist 6. veebruarini 2013 ning kõik uued teadete loomise, värskendamise ja kustutamise toimingud, mis SIS 1+ andmebaasis sel ajal tehti, salvestati ajutiselt muunduri ootejärjekordadesse. Seejärel laaditi teisendatud andmed SIS II kesksüsteemi. Kui see oli lõpule viidud, teisendati ka kõik ootejärjekorda kogunenud SIS 1+ sõnumid ning laaditi need SIS II keskandmebaasi. Pärast selle protsessi lõppemist peegeldati kõik SIS 1+ andmebaasis tehtud uued toimingud SIS II andmebaasi, mis tähendab, et keskne SIS 1+ ja keskne SIS II olid sünkroonitud.

Alates 7. märtsist 2013 said liikmesriigid SIS II keskset päringusüsteemi kasutades keskse SIS II andmebaasist (mis sisaldas sel ajal ainult SIS 1+ andmebaasi sisu) päringuid teha.

Migratsiooni järgmine etapp seisnes SIS II riiklike koopiade „täitmises” andmetega, et SIS II riiklikku koopiat omavatel liikmesriikidel oleksid samad andmed nagu SIS II keskandmebaasis. See toiming ei olnud vajalik nendes kuues liikmesriigis, kus oli otsustatud riiklikku koopiat mitte rakendada ning teha päringuid ainult kesksüsteemis, mis on SIS II süsteemis kasutusele võetud uus funktsioon.

Terve SIS II andmebaasi allalaadimiseks kulus 16 tundi liikmesriigi kohta. Kogu etapp jõudis lõpule 28. märtsil. Selleks ajaks olid kõik SIS II riiklikud koopiad sünkroonitud SIS II kesksüsteemiga, mis omakorda oli muunduri kaudu sünkroonitud SIS 1+ kesksüsteemiga.

1.4.4 Üleminek

Nõukogu oli määranud ülemineku kuupäevaks 9. aprilli 2013.

28. märtsist (tehnilise migratsiooni lõpust, vt eespool) 9. aprillini hoiti SIS 1+ süsteemi ja SIS II süsteemi koos kõikide riiklike koopiatega täielikult sünkroonituna: iga uue SIS 1+ sõnumi sisestamisel värskendati SIS 1+ andmebaasi, seejärel teade teisendati ja värskendati SIS II keskandmebaasi ning selle riiklikke koopiaid.

Ülemineku keskne koordinaator oli komisjoni projektimeeskond, keda toetasid üldprogrammi nõukogu liikmed, ja see toimus järgmiselt.

- Kõik liikmesriigid peatasid kell 8.00 samaaegselt liikluse SIS 1+ süsteemis ja ootasid, kuni kõik hoiatusteaded olid SIS 1+ kesksüsteemis ja selle riiklikes koopiates töödeldud.
- Kesksüsteemis teisendati viimased SIS 1+ sõnumid SIS II vormingusse. Kui see oli lõppenud, lülitati kahesuunaline muundur n-ö pöördrežiimile, et teisendada SIS II hoiatusteaded omakorda SIS 1+ vormingusse (kuna pärast üleminekut saab SIS IIst n-ö peasüsteem).
- Liikmesriikides ühendati kõik riiklikud lõppkasutaja rakendused (nt piirivalves kasutatavad riiklikud süsteemid) SIS 1+ riiklikust süsteemist lahti ja ühendati need SIS II riikliku süsteemiga. Selle tulemusena hakati kõiki uusi sõnumeid saatma SIS II riiklikust süsteemist SIS II vormingus.
- Enne kui liikmesriigid said loa kesksesse SIS II süsteemi sõnumeid laadida, pidid nad koordineerimismeeskonnale teatama, et nad on valmis SIS II sõnumite saatmist alustama. See toiming viidi ellu ühe liikmesriigi kaupa, et kontrollida, kas kõik värskendusmehhanismid töötavad ootuspäraselt.
- Portugal oli kell 10.51 kohaliku aja järgi ehk enam kui tund aega kavandatust varem esimese liikmesriigina valmis SIS II hoiatusteadet saatma. Täpselt sel ajal jõustusid SIS II aluseks olevad õigusaktid.

Päeva lõpus võis komisjoni SIS II meeskonna, üldprogrammi nõukogu ja eesistujariigi esindajatest koosnev spetsiaalne migratsiooni juhtrühm teha kokkuvõtte, et:

- kõik liikmesriigid saavad SIS II hoiatusteadeteid saata;
- kõiki riiklikke koopiaid värskendatakse kesksüsteemist tulevate sõnumitega;
- nii keskest andmebaasist kui ka värskendatud riiklikest koopiatest saab päringuid teha.

Kokkuvõttes olid kõik migratsioonis osalevad liikmesriigid edukalt uuele süsteemile üle läinud.

1.4.5 Intensiivse seire periood

Alates hetkest, mil SIS II süsteemi saadeti esimene hoiatusteadete, hoidis muundur SIS 1+ kesksüsteemi SIS II kesksüsteemiga sünkroonis. SIS 1+ riiklike koopiaid enam ei värskendatud.

See oli varumeede juhuks, kui mõnes SIS II riiklikus süsteemis tekivad tõsised probleemid ja tuleb pöörduda tagasi SIS 1+ süsteemi juurde. Sellisel juhul oleks liikmesriik, kus probleem tekkis, pärast vastava taotluse esitamist laadinud alla SIS 1+ andmebaasi, lülitanud oma rakendused ümber ja hakanud uuesti SIS 1+ kaudu sõnumeid saatma. Pärast süsteemis SIS II tekkinud probleemi lahendamist oleks liikmesriik lülitunud tagasi SIS II süsteemile.

Intensiivse seire periood kestis 30 päeva, nagu on ette nähtud SIS II aluseks olevates õigusaktides. Kogu selle perioodi jooksul jälgis komisjoni SIS II projektimeeskond pidevalt süsteemi olukorda ja kontrollis, et SIS 1+ andmebaas oleks SIS II andmebaasiga sünkroonis.

Kuna ükski liikmesriik ei vajanud selle perioodi jooksul SIS 1+ süsteemile tagasi lülitumist, peatati muundur 8. mail 2013.

Sellest kuupäevast alates haldab SIS II süsteemi eu-LISA, vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa amet.

2. JUHTIMINE

2.1. Finantsaspektid

2.1.1. SIS II eelarve

2013. aasta juuni lõpuks olid komisjoni poolt alates 2002. aastast seoses SIS II projektiga võetud eelarvelised kulukohustused kokku 171 699 692 eurot. Asjaomased lepingud hõlmavad teostatavusuuringuid, SIS II kesksüsteemi arendamist, tuge ja kvaliteedi tagamist, SIS II võrku, operatiivjuhtimise ettevalmistamist, turvalisust, teabevahetust ja ekspertide lähetuskulusid ning teavituskampaaniat.

Sellest summast oli ajavahemikus 2002. aastast kuni 2013. aasta juuni lõpuni tegelikult välja makstud 136 567 137 eurot. Suurimad kulutused tehti arendamisele (73 566 165 eurot), võrgule (32 154 296 eurot), toele ja kvaliteedi tagamisele (13 612 454 eurot) ning operatiivjuhtimise ettevalmistamisele Strasbourgis ja Sankt Johann im Pongaus (9 376 235 eurot).

2.1.2. Liikmesriikides toimuva arendustöö täiendav rahastamine

Aruandeperioodil viidi lõpule Välispiirifondi kaudu täiendavat kaasrahastamist vajanud viimase kaheksa liikmesriigi arendusprojektid. Lähtudes liikmesriikide huvist taotlusvooru vastu, mille komisjon kuulutas 2013. aasta algul välja vastavalt migratsiooni käsitlevate uuesti sõnastatud õigusaktide ühisele artiklile 16, on komisjon eraldanud lisaks veel 13 miljonit eurot ülempiiriga 715 000 eurot liikmesriigi kohta (mida kaasrahastatakse 25 % ulatuses riiklikest vahenditest). Peale selle eraldati üheksale liikmesriigile migratsiooniga seotud tegevusteks rahalisi vahendeid maksimaalses kogusummas 4 157 076,50 eurot.

2.2. Operatiivjuhtimine

2.2.1. Üleminek C.SISile (Schengeni infosüsteemi tehnilise abi üksus)

SIS II tootmiskeskonna operatiivjuhtimine anti esmakordselt üle pearendajalt C.SISile (Prantsusmaa ja komisjoni vahelise teenuslepingu alusel) enne tegelikku migratsiooni süsteemist SIS 1+ süsteemi SIS II, sest migratsioonietapis pidi SIS 1+ süsteemi, muundurit ja SIS II süsteemi üheaegselt haldama sama üksus. Kogu migratsioonietapi jooksul, kaasa arvatud kuuajasel intensiivse seire perioodil, haldas muundurit ja SIS II süsteemi C.SIS.

2.2.2. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa amet (eu-LISA)

SIS II kavandatud üleandmine eu-LISA-le⁶ algas 2013. aasta algul ja viidi lõpule 9. maiks 2013. eu-LISA-le anti üleandmisdokument koos kõikide SIS II ja selle toimimist kirjeldavate dokumentidega.

eu-LISA alustas vastavalt SIS II aluseks olevatele õigusaktidele ja ameti enda asutamismäärusele⁷ oma ülesannete täitmist 9. mail 2013 pärast intensiivse seire perioodi lõppu ja migratsiooni käsitlevate õigusaktide kehtivuse lõppemist.

⁶ Määruse (EÜ) nr 1987/2006 (ELT L 381, 28.12.2006) ja nõukogu otsuse 2007/533/JSK (ELT L 205, 7.8.2007) ühine artikkel 15.

Seoses sideinfrastruktuuriga on eu-LISA ülesanne ka järelevalve, turvalisuse tagamine ning liikmesriikide ja teenusepakkuja vaheliste suhete koordineerimine.

Samuti on eu-LISA-le asutamismäärusega pandud muid SIS IIga seotud ülesandeid, nagu SIS II tehnilise kasutuse alased koolitused eelkõige SIRENE töötajatele ning ekspertide koolitamine SIS II tehniliste aspektide alal Schengeni hindamise raames.

Peale selle on eu-LISA-l ülesanne⁸ avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* nimekirju pädevatest ametiasutustest, kellel on lubatud vahetult otsida SIS II süsteemi sisestatud andmeid, koos SIS II riiklike süsteemide (N.SIS II) asutuste ja SIRENE büroode nimekirjaga. Enne SIS II üleandmist eu-LISA-le korraldas komisjon selle teabe avaldamise 9. aprillil 2013⁹.

eu-LISA haldusnõukogule oskusteavet jagav SIS II nõuanderühm kohtus sellel aruandeperioodil kolm korda (19.–20. veebruaril, 23.–24. aprillil ja 4.–5. juunil).

Arvestades seda, et eu-LISA on alates 22. maist 2013 finantsiliselt iseseisev ning et järkjärgult viiakse lõpule läbirääkimisi nõutavate lepingute üle asukohaliikmesriikidega, on eu-LISA-le selle asutamisejärgus antud komisjoni toetus aruandeperioodil tasapisi vähenenud ning nendevahelisi töösuhteid hakkavad reguleerima kaks vastastikuse mõistmise memorandumit (praktilist töökorraldust käsitlev memorandum, mis on veel allkirjastamata, ja finantsülekandeid käsitlev memorandum, mis allkirjastati 17. mail 2013).

2.3. Projekti juhtimine

2.3.1. Üldprogrammi nõukogu

Üldprogrammi nõukogu on oma volitused täitnud ja keskendus peamiselt viimastele kordustestimistele ja migratsioonietapile.

Aruandeperioodil toimus 17 üldprogrammi nõukogu üldkoosolekut ning kõige viimane koosolek oli 7. mail 2013. Migratsiooni käsitlevate õigusaktide kehtivuse lõppemisega lõpetas üldprogrammi nõukogu tegevuse.

2.3.2. SIS-VISi komitee (SIS II)

2013. aasta jaanuarist maini kogunes SIS-VISi komitee SIS IIga seotud tehniliste küsimuste arutamiseks viis korda, mille käigus kiideti heaks mitu migratsiooni ja testimist käsitlevat olulist dokumenti. Lisaks tegelesid projekti lõppeesmärkidega seotud ülesannetest, nagu muutmistaotlused ja migratsioon, tulenenud üksikasjalike üksikküsimustega spetsiaalsed sektsioonid – muudatusi hindav nõukogu ja migratsiooni eksperdirühm, mis kohtusid vastavalt kolm ja seitseteist korda.

2.3.3. Riiklik kavandamine ja koordineerimine

30. mail 2013 toimus viimane liikmesriikide projektijuhtide koosolek, mida komisjon on regulaarselt korraldanud projekti üldise hetkeseisuga seotud kõigi tegevuste kohta üksikasjaliku teabe vahetamiseks. Aruandeperioodil toimus viis koosolekut, millel käsitleti

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1077/2011, 25. oktoober 2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1077/2011, 25. oktoober 2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1), artikli 12 lõike 1 punkt y.

⁹ ELT C 103, 9.4.2013, lk 1.

taas ennekõike üldist ajakava, testimist, migratsiooni, SIS II süsteemile üleminekut, SIS II operatiivkäsiraamatut ja SIS II töökonna aruandeid.

2.3.4. Nõukogu

Keskendudes viimase SIS II kasutuselevõtu eelse perioodi järelejäänud tehnilistele ja õiguslikele ülesannetele, jätkas komisjon kõikide nõukogu asjaomaste organite teavitamist SIS II hetkeseisust, sealhulgas ajakavast ja eelarvega seotud aspektidest. Ettevalmistavalt on selgitatud eelkõige kõiki migratsiooni ja üleminekuga seotud küsimusi. Nagu eespool öeldud, täideti õigeaegselt kõik õiguslikult siduvad eeltingimused selleks, et nõukogu saaks otsustada SIS II kasutuselevõtu kuupäeva. See põhjalik ettevalmistustöö viis nimetatud otsuse tegemiseni Iirimaa eesistumise ajal toimunud esimesel justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungil 7. märtsil 2013, kus võeti ühehäälselt vastu kaks otsust SIS II kasutuselevõtu kohta 9. aprillil 2013 (üks kummagi endise alusdokumendi kohta)¹⁰. SIS II kasutuselevõtuga kaasnes teavituskampaania, mida on kirjeldatud allpool jaotises 3.3.6.

Kuni intensiivse seire perioodi lõpuni ja juhtimise üleandmiseni eu-LISA-le jätkas komisjon liikmesriikides projektiga tegelevatele kolleegidele tehnilisi edusamme kokku võtvate iganädalaste lühiülevaadete saatmist.

2.3.5. Euroopa Parlament

Euroopa Parlament avaldas jätkuvalt SIS II-le toetust. Läbipaistvuse ja institusioonide lojaalse koostöö huvides on komisjon hoidnud Euroopa Parlamenti projekti lõpuni igakülgse kursis kõikide SIS II arendamise aspektidega – komisjon saatis kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile kaks kirja (igakülgse testimise eduka elluviimise kohta ja SIS II üleandmise kohta eu-LISA-le). Samuti tutvustas komisjon kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile hetkeseisu 21. märtsi 2013. aasta kuulamisel ehk veidi enne SIS II kasutuselevõttu.

2.3.6. SIS II teavituskampaania

Kooskõlas SIS II aluseks olevate õigusaktidega korraldas komisjon koostöös riiklike andmekaitseasutuste ja Euroopa andmekaitseinspektoriga paralleelselt SIS II kasutuselevõtmisega teavituskampaania, mille käigus jagati üldsusele teavet SIS II eesmärkide, säilitatavate andmete, juurdepääsuõigust omavate asutuste ja isikute õiguste kohta¹¹.

2012. aasta lõpus peamiste lõppeesmärkide täitmiseks sõlmitud raamlepingu alusel valmisid voldik, plakat ja lühike videotuvustus, mille komisjon andis liikmesriikide määratud ametiasutustele edasiseks riigisiseseks levitamiseks (piiriületuskohtades, politseijaoskondades, konsulaatides jne). Teavituskampaaniat korraldatakse regulaarselt.

¹⁰ Nõukogu otsus 2013/158/EL, 7. märts 2013, millega määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) 1987/2006 (mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist) kohaldamise kuupäev (ELT L 87, 27.3.2013, lk 10), ja nõukogu otsus 2013/157/EL, 7. märts 2013, millega määratakse kindlaks otsuse 2007/533/JSK (mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist) kohaldamise kuupäev (ELT L 87, 27.3.2013, lk 8).

¹¹ Määruse (EÜ) nr 1987/2006 (ELT L 381, 28.12.2006) ja nõukogu otsuse 2007/533/JSK (ELT L 205, 7.8.2007) ühine artikkel 19.

2.3.7. Riskijuhtimine

Komisjon jälgis kvaliteedi tagamise eest vastutava töövõtja abiga tähelepanelikult SIS II projekti riske ja tegeles nendega kindlakskujunenud menetluse vormis iganädalaselt, kaasates igakuiselt ka üldprogrammi nõukogu.

Aruandeperioodil pidi komisjon keskenduma järgmistele riskidele:

- liikmesriikide valmisolek (lõppkasutaja rakendused) ja eelkõige varukava õigeaegne rakendamine Soomes;
- migratsiooni ajakavva jäänud liiga lühike varuaeg.

3. EDASISED PRIORITEEDID

Pärast SIS II kasutuselevõttu jääb keskseks prioriteediks selle täielikus töökorras hoidmine eelkõige järgmiste meetmetega:

- tagada süsteemi ja selle toimimise jaoks vajalik taristu;
- võimaldada riiklike komponentide arendamist kooskõlas kesksüsteemi kokkulepitud edasiarendustega;
- käsitleda SIRENE büroosid esmase prioriteedina nii sobiva personali tagamise kui ka asjakohase tehnilise toe seisukohast;
- töötada välja täielik avariitaaste ja talitluspidevuse kava;
- tagada SIS II vastupidavus võimalikele julgeolekunõuete rikkumistele.

4. KOKKUVÕTE

Schengeni infosüsteemil on Schengeni koostöös keskne roll. Praegusele tehnoloogilisele tasemele vastava IT-süsteemina, millel on eelkäijaga võrreldes mitu täiustatud funktsiooni ja uut andmekategooriat, on SIS II keskse tähtsusega abivahend Schengeni ala toimimiseks turvalisuse ja isikute vaba liikumise valdkonnas.

Seetõttu on SIS II olnud komisjoni jaoks algusest peale prioriteetne projekt.

SIS II arendamine oli tervikuna vaieldamatult väga keeruline ülesanne. Niivõrd kompleksse süsteemi ülesehitamine selliselt, et see vastaks kasutajate kõrgetele ootustele ja rahuldaks kasvavaid nõudmisi, osutus nii tehniliselt kui ka poliitiliselt suureks proovikiviks ning seetõttu algselt kavandatud aeganõudvamaks.

2009. aastal toimus projekti põhjalik hindamine. Selle tulemusena pandi 2010. aastal paika tõhusam juhtimisstruktuur, täiustatud tehnilised spetsifikatsioonid, uus tegevuskava ja läbivaadatud eelarveraamistik projekti lõpuleviimiseks. Hoolimata arvukatest probleemidest kulges SIS II projekt edaspidi nii ajalises kui ka eelarve mõttes kavakohaselt. Kahe vaheeesmärgi testi edukas elluviimine andis kinnitust, et kesksüsteem ja selle aluseks olevad kesksed arhitektuurilised ja tehnilised valikud on töökindlad ja toimivad. Järgnesid viimased

testimisetapid ja andmete tegelik migratsioon süsteemist SIS 1 süsteemi SIS II, mis kõik kulgesid edukalt.

Tänu kõikide sidusrühmade taaskordsele pühendunud tööle projekti lõpuleviimise nimel sai SIS II seega sel aruandeperioodil valmis ja käivitus 9. aprillil, nagu justiits- ja siseküsimuste nõukogu oli 2013. aasta märtsis kindlaks määranud. Sellest ajast alates on SIS II toiminud tõrgeteta.

SIS II projekti käigus saadud õppetunnid on väärtuslik kogemus uute oluliste suuremahuliste IT-süsteemide arendamiseks selles valdkonnas, nagu e-piiride algatuse raames ette nähtud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem ja registreeritud reisijate programm.

Eelarve täitmine				
	<u>2002. aastast kuni 2013. aasta juunini</u>		<u>2013. aasta jaanuarist juunini</u>	
<i>(eurodes)</i>	<u>Kulukohustused</u>	<u>Maksed</u>	<u>Kulukohustused</u>	<u>Maksed</u>
<u>Arendamine (HP/Steria)</u>	<u>85 882 789</u>	<u>73 566 165</u>	<u>35 121</u>	<u>2 773 328</u>
<u>Arendamine (Atos)</u>	<u>3 921 248</u>	<u>3 548 261</u>	<u>0</u>	<u>247 219</u>
<u>Tugi ja kvaliteedi tagamine</u>	<u>16 063 293</u>	<u>13 612 454</u>	<u>210 379</u>	<u>1 000 068</u>
<u>Võrk</u>	<u>45 335 129</u>	<u>32 154 296</u>	<u>0</u>	<u>1 778 679</u>
<u>Operatiivjuhtimise ettevalmistamine</u>	<u>12 986 242</u>	<u>9 376 235</u>	<u>0</u>	<u>66 901</u>
<u>Turvalisus</u>	<u>1 358 310</u>	<u>386 914</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Uuringud ja konsultatsioonid</u>	<u>1 086 628</u>	<u>985 020</u>	<u>22 217</u>	<u>21 813</u>
<u>Teavituskampaania</u>	<u>183 943</u>	<u>108 846</u>	<u>0</u>	<u>75 473</u>
<u>Ekspertide lähetuskulud</u>	<u>4 867 236</u>	<u>2 814 072</u>	<u>3 482 456</u>	<u>2 231 362</u>
<u>Muud</u>	<u>14 874</u>	<u>14 874</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>KOKKU:</u>	<u>171 699 692</u>	<u>136 567 137</u>	<u>4 067 173</u>	<u>8 194 842</u>

SIS-VISI komitee (SIS II) ja töörühmade koosolekud**a) Aruandeperioodil toimunud koosolekud**

JAANUAR 2013	
9, 16, 23, 30	SIS II üldprogrammi nõukogu
24	SIS-VISI komitee (koosolek SIS II tehnilistes küsimustes)
24	SIS II liikmesriikide projektijuhtide koosolek
10, 17, 25, 31	SIS II migratsiooni eksperdirühma koosolek
29	SIS II muudatusi hindava nõukogu koosolek

VEEBRUAR 2013	
5, 13, 21, 27	SIS II üldprogrammi nõukogu
26	SIS-VISI komitee (koosolek SIS II tehnilistes küsimustes)
26	SIS II liikmesriikide projektijuhtide koosolek
7, 14, 21, 28	SIS II migratsiooni eksperdirühma koosolek
6	SIS II muudatusi hindava nõukogu koosolek

MÄRTS 2013	
5, 14, 20, 26	SIS II üldprogrammi nõukogu
22	SIS-VISI komitee (koosolek SIS II tehnilistes küsimustes)
22	SIS II liikmesriikide projektijuhtide koosolek
7, 14, 21	SIS II migratsiooni eksperdirühma koosolek
21	SIS II muudatusi hindava nõukogu koosolek

APRILL 2013	
3, 17, 25	SIS II üldprogrammi nõukogu
26	SIS-VISI komitee (koosolek SIS II tehnilistes küsimustes)

26	SIS II liikmesriikide projektijuhtide koosolek
4, 11, 18, 25	SIS II migratsiooni eksperdirühma koosolek

MAI 2013	
2, 7	SIS II üldprogrammi nõukogu
30	SIS-VISi komitee (koosolek SIS II tehnilistes küsimustes)
30	SIS II liikmesriikide projektijuhtide koosolek
2, 16	SIS II migratsiooni eksperdirühma koosolek